

УДК 821.161.2.09

О. В. Слоньовська

ЄВГЕН МАЛАНЮК – ОСНОВОПОЛОЖНИК ЛІТЕРАТУРНОГО МІФУ УКРАЇНИ ХХ СТ.

Міфи – метафізичні двигуни національного поступу, своєрідна код-програма розвитку держави, вектор індивідуальної місії окремого народу. Занепадницькі (фрустраційні) міфи руйнують національну ідею, вітаїстичні й консолідуючі – надихають, згуртовують і монолітизують націю. Літературним міфам бездержавних народів завжди передують поява власних ідейно-політичних міфів. У цій статті розглянуто концепцію літературного міфу, доведено високу роль і особливе місце в літературному міфотворенні Є. Маланюка-поета та Є. Маланюка-есеїста.

Ключові слова: консолідуючий вітаїстичний міф України, націоналізм, менталітет, рефреймінг, талант, Тарас Шевченко, Євген Маланюк, Микола Хвильовий, Ліна Костенко.

DOI 10.34079/2226-3055-2020-13-22-85-91

Питання літературного міфу, тим більше – вітаїстичного, консолідуючого, націєтворчого і державотворчого – сьогодні в літературознавстві є одним із домінуючих. Виникла навіть своєрідна методологія – міфологічна критика, яка запропонувала власний інструментарій для дослідження саме літературного міфу в цілому й багатьох міфологічних складників, яких на сьогодні вже здатні належно проаналізувати провідні літературознавці й мовознавці.

У нашому дослідженні найважливішим завданням є встановити авторство саме того діаспорного українського письменника, який вперше у ХХ ст. повів мову про консолідуючий державницький міф України в літературі і критичних працях, а насамперед – у власній творчості, тобто в царині такого процесу зробив настільки багато, що може вважатися основоположником надалі спільно створеного митцями української діаспори повноцінного міфу України майбутнього.

Як відомо, найбільший внесок в літературознавчий аналіз творчої спадщини Євгена Маланюка зроблено В. Базилевським, Г. Ключеком, Л. Куценком, В. Панченком і Т. Салигою, хоча для того, щоб поіменно перелічити всіх науковців, які торкалися лірики цього митця, не вистачить обсягу навіть статті такого масштабу, як наша. Літературознавчі методології сучасними науковцями також використовувалися й використовуються різноманітні, але найбільш результативною для дослідження спадщини Є. Маланюка є міфокритика. Інструментарій усіх нині наявних відгалужень методології міфологізму (міфологічної школи (Іван Білик, Федір Буслаєв, брати Якоб та Вільгельм Грімм, Микола Костомаров, Адаберт Кун, Панас Мирний, Олексій Міллер, Макс Мюллер, Олександр Потебня, Фрідріх Вільгельм Йозеф Шеллінг) як етимологічного, так і демонічного напрямків; ритуальної течії (Роберт Грейвс, Едвард Тайлор, Джеймс Джордж Фрезер); архетипної (юнгіанської) течії (Мод Боткін, Юлія Крістева, Жан Лакан, Нортроп Фрай, Карл Густав Юнг); семантико-символічної течії (Роллан Барт, Яків Голосовкер, Мірча Еліаде, Клод Леві-Стросс, Мішель Фуко), психоаналітичної течії (Жільбер Дагрон, Ерік Еріксон, Джозеф Кемпбелл, Жак Маритен, Зигмунд Фройд, Семюель Хангінтон, Петро Шувалов) цілком надаються як для літературознавчих препаратів ліричних текстів Євгена Маланюка, так і для його

щоденникових записів (нотаток), есеїстики й навіть літературознавчих праць, які стосуються непересічних українських вождів і письменників та виважених оцінок їхньої політичної й творчої спадщини.

Проглядання в суть письменницької долі як місії, харизми як божественного дару, але водночас ще й прокляття та найтяжчого випробування, в Є. Маланюка іноді настільки оголені, що від них аж б'є струмом високої напруги: «У мистецтві, як правило, існує трагічна рівновага між життям і творчістю: за справжній твір мистецтва митець мусить заплатити відповідним еквівалентом власного життя» [1, с. 116]. На прикладі Т. Шевченка, О. Довженка, Миколи Хвильового й Ліни Костенко цю аксіому діаспорний літературознавець і поет успішно ілюструє неодноразово й аргументовано підходить до назрілої проблеми необхідності витворення літературного міфу України ХХ ст. При цьому Є. Маланюк однозначно заперечує можливість реалізації такої титанічної праці силами провідних митців материкової (радянської) України, де потворний симбіоз модернізму з «соцреалізмом» узагалі виявився безплідним мулом, тож про народження консолідуючого національного міфу в таких умовах, та ще й під невсипущим наглядом радянської цензури (Головліту), й мріяти не випадало.

Діаспорні митці могли створити міф України ХХ ст. на перспективу здобуття нею незалежності, а українським народом – державності лише спільними силами, власне, гуртом, оскільки в їхній когорті генія, рівного Т. Шевченку, не було. Є. Маланюк передбачливо відчував необхідність витворення консолідуючого міфу України на перспективу її державницького розвитку в майбутньому й зробив усе особисто від нього можливе, щоб така могутня код-програма запрацювала.

Письменники завжди більшою чи меншою мірою (в залежності від потужності таланту) – деміурги й міфотворці. Те, що відбувається на сторінках літературних творів, насправді не відбувається ніде, ніколи й ні з ким. Навіть якщо йдеться про історичну подію і реального історичного героя, внаслідок авторської перетрансформації матеріалу й подія, і дійові особи твору завжди набувають іншого ракурсу бачення і дії. Тло художнього тексту виявляється лінзою, здатною принагідно оптично збільшувати чи зменшувати все, що має те чи інше ключове значення для народу. У більшості випадків митці на сторінках власних книг частково чи й у цілому підсвідомо витворюють літературний міф своєї національної Землі Обітованої й вимріяної поколіннями її державницької структури. Індивідуальний болючий досвід, емоції високої амплітуди, особистісні потрясіння з причини нездійснених надій і незавершених патріотичних потуг спричинюються до того, що як посттравматичний синдром у найбільш вразливих митців появляється нагальна потреба викласти на папері все, що латентно мучить душу, сумління, власне, навіть не забувається ніде і ніколи. У Євгена Маланюка в цьому процесі логіка випереджувала інтуїцію, а широкий світогляд і дар поглядання в корінь – позасвідомі порухи письменницького пера.

Поетові символічні образи Антимарії, України-«матері яничар», «повії», «бранки», «розпусної гетери» аж ніяк не можна вважатися питомими складниками вітаїстичного міфу національної держави, адже вони апріорі наділені занепадницькою, фрустраційною, відцентровою силою, отже, виявляються руйнівною «темною матерією» в живому організмі глибоко патріотичного контексту. Проте зловісні образи-символи, хочемо ми цього чи ні, таки в поета присутні й вийняти їх із тіла Маланюкової лірики – це все одно, що зруйнувати Космос деміургічних засад, фатально порушивши його закони гравітації. Тож залишається пояснювати причини появи таких неоднозначних «антитіл» і у них вкладений автором зміст, що

в українському сучасному літературознавстві багатьма літературознавцями робилося неодноразово, хоч далеко не завжди вірно. Щоб укотре не ступати протоптаними шляхами, зауважимо тільки, що особисто Євген Маланюк на якомусь етапі життя віщо збагнув, що йому особисто йдеться не про негативну реакцію публіки на гострі й неоднозначні своєю суттю вірші, масового обурення насамперед українських закордонних земляків, для яких слова «мати» й «Україна» вважалися сакральними, а тільки про те, що він особисто як автор несе велику метафізичну відповідальність за те, що ним усе-таки досить брутално сказано про Україну.

Не секрет, що письменник завжди «виступає кимось подібним до Бога, який заплутався в людських слабкостях» і що «повністю протилежно до Бога романіст – сам автор зла, скоєного його сотворіннями» [3, с. 274]. Є. Маланюк прекрасно вловлював небезпечно-фрустраційну природу і далекосяжну вбивчу дію власних негативних конотацій, тому в одному з віршів поета натрапляємо на своєрідне авторське оправдання: *«Прости, що я не син, не син Тобі ще, / Бо й Ти – не мати, бранко степова!»* [2, с. 48]. Умовно-відтермінована («ще не син» і «ще не мати») остаточність, незавершеність процесу передбачала, власне, право на корекції та зміни, тобто унеможливлювала раптову дію висловленого раніше підтекстового прокляття на адресу землі батьків і власного народу, й одночасно своєрідно відтермінувала остаточний вирок. Україна-повія в поезіях Є. Маланюка – це століттями безправно-німа й покірна держава-колонія, учорашній день і учорашній світ українців. Є. Маланюк не хоче бачити Україну такою ж на перспективу, тому й батожить найпекучішими словами саме цей горезвісний символ рабства й морально-національного занепаду.

Виїмково з точки зору міфу Є. Маланюк неодноразово порушує питання вождя як однієї з іпостасей генія. Для цього автора вождь – не тільки державний діяч, політик, але й одночасно ще й митець-пророк, оскільки обидва різновиди таких обранців долі володіють деміургічними властивостями. До образу гетьмана І. Мазепи *«кривавих шляхів апостол»* [2, с. 32] багаторазово звертається не тільки в ліриці, а й в есеїстиці, як і до образу Б. Хмельницького, і завжди робить однозначний висновок, що проблема помилок, поразок і трагічних фіаско планів цих очільників нації полягає не особисто у них самих, а в незрілій, загальмованій у своєму розвитку, «неповній» і «спізненій» (у порівнянні з сусідніми народами) українській нації. Відсутність державницького інстинкту, фрустраційна психологія отаманщини, яка найкраще проявилася в кожному зі *«зграї гетьманят, / Що рвуть отчизну між собою, / як шовку золотого шмат»* [4, с. 179–180], завжди призводила до фіаско найкращих, уже навіть надривно важко великою кров'ю і страшними втратами виборених державницьких рубежів. Іншими словами, не що інше, як проклятий комплекс «малоросійства», постійно нищить українські національні набутки, вражаючи Європу своєю титанічною силою результати героїчних здвигів.

У щоденникових записах Євгена Маланюка образ І. Мазепи висвітлений досить рельєфно. Автор наголошує, що *«В києво-могилянському періоді й Академії була кепська „аполітичність”, майже без національність», і тому саме «Академія та її вихованці підготували поразку Полтави й „культуру” Петербургу»* [1, с. 47], творцями якої були найталановитіші випускники Академії. Гетьман Іван Мазепа просто не встиг із *«Києво-Могилянської Академії зробити лабораторію української ідеї (і хотів навчити, що таке держава, дати дихнути їй, хоч тимчасово атмосферою), якої забракло Богдану Хмельницькому, тим більше Руїні. І якої забракло нам р. 1917!»* [1, с. 184]. Проте І. Мазепу Є. Маланюк не вважає політиком-генієм. Старість гетьмана виявляється зловісним фактором. *«Мазепинська спізненість»* [1, с. 118] – об'єктивна реальність: якби подібний гетьман pojavився

до того часу, як Петро I набрав політичної ваги в Європі, Росія не встояла б перед Україною. У підтексті сказаного віршами Є. Маланюка стосовно Мазепиної мрії про сина, якому старий політик хотів би передати гетьманську владу, поет викриває ще одну фатальну помилку гетьмана: демократична Україна ніколи б не потерпіла монархічного укладу й успадкування влади представниками одного роду. Образ юної коханки («недіво́ча пристрасть Мотрі» [2, с. 181]) в Є. Маланюка, закономірно, також зводиться до рівня упириці, яка надмірною сексуальною жагою випиває необхідні для державотворення фізичні сили старого українського вождя і яких фатально не вистачить для згуртування українських сил (народний улюбленець Семен Палій і частина реєстрових козаків воювали на боці Петра I) перемоги під Полтавою.

Співрівними з образом Мотрі Кочубеївни в оцінці Є. Маланюком виявляються недостойні бути свідомими дружинами вельможних гетьманів інші одіозні історичні жіночі персоналії: «безславна і лиха» дружина Б. Хмельницького, яка вдалася до зговору з Чаплінським, «Пріська гетьмана Петра» [2, с. 86], про яку сучасники із сарказмом говорили, що саме вона носить булаву, а її чоловік (П. Скоропадський) – плахту. Взагалі, Є. Маланюк досить гостро реагує на проблему як фізичного ясиру, неволі, полону, так і рабського духу, коли перед Україною насамкінець ставить руба ключове риторичне питання, на яке все-таки дає відповідь: «Хто твалтував тебе? Безсила, / Безвладна, п'яна і німа / Неплідну плоть, убоге тіло / Давала кожному сама» [2, с. 86] (виокремлення наше – прим. О. С.). Відсутність елементарного жіночого опору держави чоловічій силі загарбників поетом розцінюється як злочин псевдо-матері України. Водночас І. Мазепа як вічний апофеоз української нескореності в Є. Маланюка набуває міфічно-символічного трактування. У вірші «До портрета Мазепи» є такі промовисті рядки: «Срібна цуприна, чоло пророче, / Ні, не порожній зір Ніоби – / Зимні телескопічні очі / Бачать майбутнього буряні доби. // В панцир закуто груди в плечі, / Тінню за ними – спалені крила, / Серце юне і тіло старече / Пурпур і бронза окрили. // Риму козацького сивий Марсе! / Чули століттями, віщий гетьмане, / Гул погребовий полтавського маршу / Крізь Петербургу затрутні тумани» [2, с. 112]. Згадка про античного бога війни Марса й Древній Рим як наймогутнішу державу свого часу з виразною проекцією на європейську Україну в мріях і помислах І. Мазепи, так і трактування Є. Маланюком цього ж гетьмана у статтях «Трагічний гетьман» (1923) та «Illustrissimus Dominus Mazepa» (1959) не є фактами історичної вірогідності й достовірності. «Імператорові строф» [2, с. 51] йшлося про суто міфологічне переосмислення місця й ролі непересічного українського вождя в українській історії зокрема та європейській добі в цілому.

Методом рефреймінгу (переосмислення, переформатування, перебудови) Є. Маланюк активно й вдало перекодовує наявні досі фрустраційні фрейми та патерни. Іноді поет навіть зіставляє полюсні поняття як обрамлення у вірші. Наприклад, у поезії «CAVPUS MARTIUS» такими рядками є: «Державо, ти була як мстивий привид... / Державо, ти була як поле бою» [2, с. 290]. Рефреймінг як феноменальний важіль міфу здатний нести дуже важливу, вітаїстичну, навіть рятівну для народу у вкрай несприятливій ситуації бездержавності інформацію. Це своєрідна коректура вектора долі з низхідного у висхідний. Не секрет, що поразку І. Мазепи під Полтавою на рівні колективної національної підсвідомості кожна держава Європи сприйняла насамперед як реальну загрозу також для себе. Образно кажучи, зі страху Захід почав заgravати із російським ведмедем навдивовижу подібно до того, що чинить зараз. Натомість Схід проявив значно більшу далекоглядність. У нарисі-есеї про Івана Мазепу «Illustrissimus Dominus Mazepa» Є. Маланюк наводить реальні факти: російський цар Петро I двічі звертався до султана з вимогою видати йому І. Мазепу – й щоразу отримував відмову,

хоча конаючий український гетьман-біженець на той час уже й так був політичним трупом.

Тяглість козацької слави й індивідуальних подвигів нащадків почерез багато поколінь у ліриці й есеїстиці Є. Маланюка умотивована ментальністю доценту не скорених і ніколи не упокорених кращих представників нації: *«І крізь папери, крізь перо, / Крізь дні буденні – богоданно / Рокоче запорозька кров / Міцних поплічників Богдана... // Чия залізна голова / І з-під катівської сокири / Жбурляла в чернь такі слова, / Що їй мороз ішов за шкіру...»* [2, с. 37]. Митець пам'ятає розправу кривавого М. Муравйова та чорносотенців над українськими патріотами в Києві, збройне зазіхання чужинців на існування питомо українських святинь, чого їм не може бути прощено ніколи: *«Ти, що змиришавів у корості, / вигноїв власне ім'я – / Всю палючу отруту злості / На сусальне злото Кремля. / За набої в стінах Софії, / За криваву скруту Крут – / Хай же хижє серце Росії / Половецькі пси роздеруть»* [2, с. 68]. Закономірно, що й окупант прекрасно розумів, що його перемога над Україною – тимчасова й нетривка. Російську імперію, яку Є. Маланюк ненавидів і якій пророчив неминуче відродження Української державності й поетичним зором навіть бачив міфологічне возведення Домену Української Держави у Києві біля Лаври як Капітолій [2, с. 67], тобто інституцію, подібну до тієї, що в ній у Древньому Римі засідав сенат і відбувалися народні збори, поет знущально порівнював із трупом бронтозавра [2, с. 71]. Тож Є. Маланюк виявився не просто забороненим українським поетом, а постійно компартійними ідеологами став злісно таврованим епітетами «фашист», «буржуазний націоналіст». Врешті, навіть у масці СРСР Росія всіма фібрами відчувала не тільки Маланюкові опозиційність до неї, а й небезпідставність Маланюкових погроз: *«...Даремно, вороже, радій – / Не паралітик і не лірник / Народ мій – в гураган подій / Жбурне тобою це, невірний! // Ще засилатимеш, на жаль, / До Києва послів московських – / І по паркету наших заль / Ступати лаптю буде ковзко»* [2, с. 38]. Протиставлення насаджених Росією іпостасей українця як паралітика й співця-перебенді – лицарю-герою, а брудного жебрацького лаптя, суто російського простонародного взуття, – блискучому паркету аристократичних українських інституцій («заль») у нами вище процитованому вірші аж ніяк не випадкове. Це метафізичний зріз і яскраве протиставлення морально-духовного убожества споконвічної парадигми існування Росії питомій українській ментальності героїв і аристократів духом, а ущербної культури російської нації – європейській українській.

У «Нотатниках» Є. Маланюк із неприхованим сарказмом наголошує, що славнем (державним гімном) Російської імперії та її наступника – СРСР – мала би стати одіозна босяцька пісенька «Я мати свою зарезав» [1, с. 128], оскільки саме такий зміст якнайповніше охоплює «широку душу» питомого російського плебсу, незалежно від місця народження та соціального становища його представників. Таке апріорі неспівмірне протиставлення святого й великого «свого» нікчемному й огидному «чужому» на регістрах літературного вітаїстичного міфу відіграє роль логічного акценту й висновку-умовиводу, що українцям давно час і пора масово самоідентифікуватися.

У ліриці поета трагічний результат упущень Б. Хмельницького і фатальне нерозуміння навіть найближчим середовищем державницьких планів неординарного вождя постає символічним розгулом нищівної стихії над Україною: *«Знов на Богдановій дідизні / Історії свистять вітри»* [2, с. 49]. Як і І. Мазепа в останні два-три роки перед Полтавською битвою, так і в останні місяці свого життя Б. Хмельницький гарячково прагнув відірвати її від Росії. У параметрах міфу на єдиній

площині перед читачами-реципієнтами постають два неординарні українські гетьмани – Б. Хмельницький та І. Мазепа (вірш «Варязька балада»). Саме цим політичним діячам України найбільше йшлося про «варязьку сталь» [2, с. 58] (оборонну силу) і «візантійську мідь» [2, с. 58] (державну іпостась) України, і саме ці вожді виявилися найближчими до реалізації Української держави та її становлення на віки. Й ідейно-політичний міф України Є. Маланюка, й закладені цим поетом основи літературного вітаїстичного міфу України ХХ ст. виконали своє призначення. Сучасний інтелектуальний реципієнт відчитує у творах письменників української діаспори періоду Модернізму ті вагомі висхідні вектори розвитку нашого народу, які ним не втрачено досі.

Окреслена нами проблема не може бути вичерпаною не тільки окремими літературознавчими статтями, а й навіть такими широко знаними в наукових колах монографіями майже на 600 сторінок, як наукові розвідки Ольги Слоньовської «Слід невловимого Протея (Міф України в літературі української діаспори 20–50-х років ХХ століття» (2006 р., 2007 р.), «Ефект амальгами (Міф України і літературі української діаспори 20–50-х років ХХ ст.)» (2016 р.), «Ефект амальгами (Міф України в літературі української діаспори 20–50-х років ХХ ст.)» (2019 р., видання друге, доповнене) й на перспективу захистом докторських дисертацій із цієї чи їй змістовно-сміслово близьких їй наукових тем, адже література української діаспори – надзвичайно потужний і благодатний для літературознавчих студій пласт без перебільшення величезних набутоків питома українського національного красного письменства періоду розвою літературно-мистецького напрямку Модернізму, який варто досліджувати як студентам-філологам у власних курсових і дипломних (бакалаврських, магістерських) наукових роботах, так і питомих науковцям у кандидатських і докторських дисертаціях. Також для студентів-філологів у процесі їхнього навчання в інститутах та університетах варто впроваджувати в практику відповідні спецкурси, приміром «Література української діаспори середини ХХ ст.» чи «Літературна діаспора ХХ ст. на уроках української літератури», оскільки це сприятиме не тільки розширенню кругозору молодих спеціалістів-філологів і майбутніх учителів, а й належно забезпечуватиме суттєві знання на перспективу, адже чинна шкільна програма передбачає вивчення творчості Євгена Маланюка, Олега Ольжича, Івана Багряного.

Список використаної літератури

1. Маланюк Є. Нотатники / Є. Маланюк ; біограф. нарис, вступ. ст., підгот. текстів, упоряд. та приміт. Л. Куценка. – Київ : Темпора, 2008. – 335 с. ; Malaniuk Ye. Notatnyky / Ye. Malaniuk ; biohraf. narys, vstup. st., pidhot. tekstiv, uporiad. ta prymit. L. Kutsenka. – Kyiv : Tempora, 2008. – 335 s.
2. Маланюк Є. Поезії / Є. Маланюк. – Київ : Укр. письменник, 1992. – 309 с. ; Malaniuk Ye. Poezii / Ye. Malaniuk. – Kyiv : Ukr. pysmennyk, 1992. – 309 s.
3. Маритен Ж. Ответственность художника / Ж. Маритен // Самосознание культуры и искусства XX века. Западная Европа и США / ответств. ред. и сост. Р. Гальцева. – Москва : Университетская книга, Санкт-Петербург: Культурная инициатива, 2000. – С. 249–282 ; Mariten Zh. Otvetstvennost khudozhnika / Zh. Mariten // Samosoznание kulturey i iskusstva XX veka. Zapadnaya Yevropa i SShA / otvetstv. red. i sost. R. Galtseva. – Moskva : Universitetskaya kniga, Sankt-Peterburg : Kulturnaya initsiativa, 2000. – S. 249–282.

4. Павличко Д. Покаянні псалми : поезії / Д. Павличко. – Київ : Основи, 1994. – 222 с. ; Pavlychko D. Pokaianni psalmy : poezii / D. Pavlychko. – Kyiv : Osnovy, 1994. – 222 s.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2020.

O. Slon'ovska

**YEVHEN MALANIUK AS A FOUNDER
OF THE UKRAINIAN LITERARY MYTH OF THE XX CENTURY**

Myths are regarded as the metaphysical engines of the national progress, a specific code-program for the state development, as a vector of the individual mission of an individual nation. In general, the ideological and political myths of national states are metaphorically derived primarily from their national anthems. The anthem is a kind of vaccine against assimilation and is effectively delivered to educate the younger generation in the spirit of civic consciousness. Decadent (frustration) myths destroy the national idea, vitaistic and consolidating myths inspire, compact and unite any nation.

The National Anthem, as the primary literary formulation of the national idea, gives impetus to the constant creation by the writers of the myth of the state and the nation as a specific phenomenon at the artistic level. The literary myths of stateless peoples are always preceded by the emergence of their own ideological and political myths as well. Among the most talented passionaries of every «incomplete» nation, there must be a talented philosopher or politician who will be able to verbally formulate the idea of a new ideological-political myth, which will be based on a national idea.

Similarly, in the nineteenth century the ideological-political myth for Ukrainians was «Law of God (Book of Being of the Ukrainian People)» by M. Kostomarov. It is natural that this philosophical and propaganda work had a great influence on Kobzar and led to the creation of the literary myth of Ukraine by our national poet-genius, T. Shevchenko.

The beginning of the twentieth century for the Ukrainians was marked by the tragic fall of the young state of the UNR. The nation had to start all over again in order to endure. There was a need for a new ideological and political myth of Ukraine of the twentieth century. It was created by Ye. Malaniuk with his own essays about the most talented Ukrainian politicians, including B. Khmelnytskyi and I. Mazepa, as well as M. Hrushevskyi and S. Petliura. In his essays on the past of Ukraine Ye. Malaniuk not only wrote about biographies of bright historical figures, but above all analyzed Ukrainian national victories and tragedies, logically argued mistakes and losses of our nation's leaders, considered the issues of «his» and «alien», determined a peculiar «doctrine», submitted in a wide type of «enemy face» of the Ukrainian statehood. Ye. Malaniuk also analyzed the positive and negative features of the Ukrainian mentality, aptly raised the question of passion, foresighted the stages of becoming the future of Ukraine as a sovereign nation-state at the end of the twentieth century. On the basis of his own ideological and political myth, the poet started to create the literary consolidating myth of Ukraine. His initiative was taken by contemporaries of the artist – the most talented writers-modernists of the Ukrainian diaspora of the twentieth century.

The concept of the literary myth of Ukraine has been considered by the researcher Olha Slon'ovska; the significant role played by Ye. Malaniuk as a poet and essay writer in creating the literary myth has been revealed.

Key words: *consolidating vitalist myth of Ukraine, mentality, reframing, talent, Taras Shevchenko, Yevhen Malaniuk, Mykola Khvyliovyi, Lina Kostenko.*